

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku

2022.gada 14.jūlijs
Rīga

Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I.	Konsultāciju dokumenta kopsavilkums	3
II.	Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
	1) Pamatojums	3
	2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	5
	3) Sabiedrības mērķa grupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	5
	4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	5
III.	Cita informācija	5
	1) Regulatīvais rēķins	5
	2) Pārslodzes ieņēmumu izmantošana	8
	3) Regulējamo aktīvu bāze	9
	4) Citi grozījumi	10

Pielikumā: Lēmuma projekts "Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika".

I. Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmuma projektu "Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (turpmāk – Metodikas projekts).

Saskaņā ar Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹daļu un Elektroenerģijas tirgus likuma 16.panta pirmo daļu elektroenerģijas pārvades sistēmas operators sniedz elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumus par Regulatora noteiktajiem tarifiem vai par tarifiem, ko noteicis elektroenerģijas pārvades sistēmas operators saskaņā ar Regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta Regulatora atļauja. Likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 9.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka Regulators nosaka tarifu vai tarifu augšējās robežas aprēķināšanas un noteikšanas metodiku, kā arī tarifu vai tarifu augšējās robežas piemērošanas kārtību, ja nozares speciālie likumi neparedz citus tarifu noteikšanas principus.

Metodikas projekts sagatavots, ievērojot nepieciešamību nodrošināt enerģētikas nozares sistēmas operatoru finansiālo stabilitāti, kuru ir iespaidojis straujais energoresursu cenu pieaugums pasaulē, un veicināt drošu, efektīvu un kvalitatīvu pakalpojuma sniegšanu. Metodikas projektā ir ietverti arī grozījumi, kas ir saistīti ar Regulatora lēmuma projektu "Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodika" (skat. konsultāciju dokumentu par kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas projektu, kas izskatīts Regulatora padomes 2022.gada 14.jūlija sēdē). Metodikas projekts sagatavots jaunā redakcijā, lai atvieglotu tā uztveramību un piemērošanu, ņemot vērā sagaidāmās būtiskās izmaiņas regulatīvā rēķina iesniegšanas, ieņēmumu un izdevumu starpību uzskaites un ieņēmumu korekcijas veikšanas kārtībā. Metodikas projekta plānotais spēkā stāšanās laiks – 2022.gada 25.augusts.

Priekšlikumus un komentārus par Metodikas projektu lūdzam Regulatoram iesniegt **rakstveidā, kā arī elektroniskā formā**, nosūtot tos uz elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv, **līdz 2022.gada 1.augustam**.

Regulatora sagatavotais Metodikas projekts ir pievienots šā dokumenta pielikumā.

II. Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

1) Pamatojums

Spēkā esošajā metodiskajā ietvarā noteikta ieņēmumu griestu pieeja un atļauto ieņēmumu noteikšana visam regulatīvajam periodam, papildus ieviešot jēdzienu "regulatīvais rēķins", kurā ietver nepietiekami vai pārmērīgi atgūtos elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu ieņēmumus un šajā metodikā noteikto plānoto un faktisko izmaksu atšķirības.

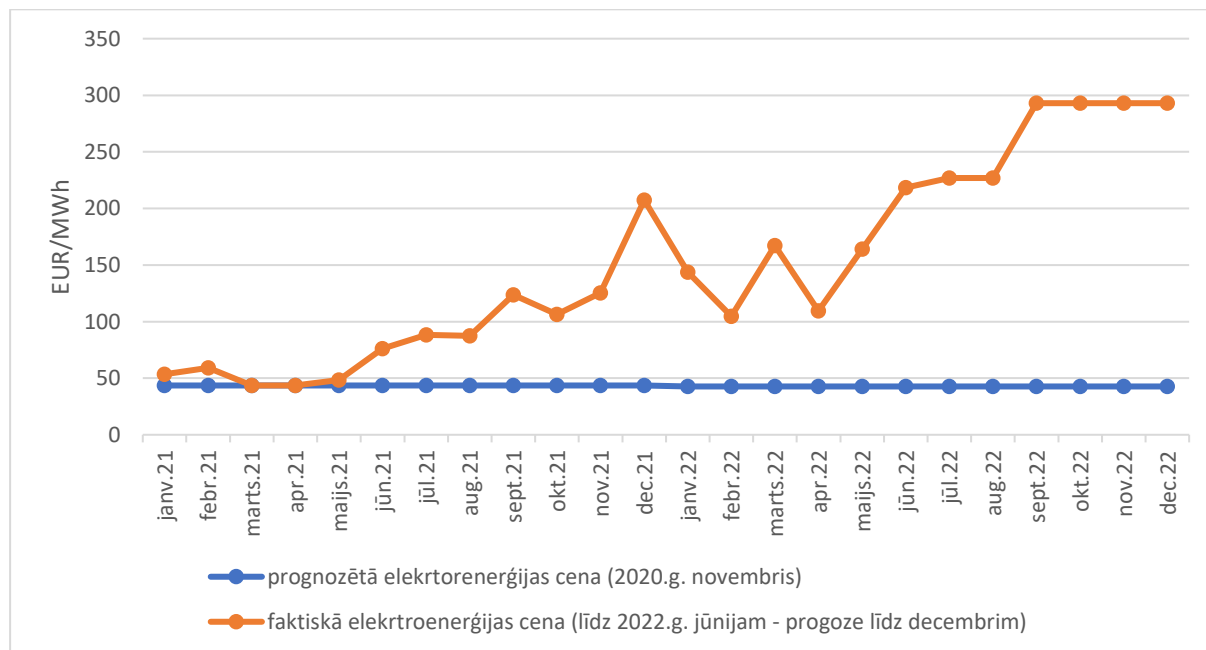
Viena no būtiskām izmaksu pozīcijām, kuras uzskaita regulatīvajā rēķinā, ir starpība starp plānotajām un faktiskajām elektroenerģijas zudumu un tehnoloģiskā procesa izmaksām, kuras ietekmē elektroenerģijas cena.

Šobrīd spēkā esošais regulējums nenodrošina operatīvu izmaksu pieauguma atgūšanu apstākļos, kuros energoresursu tirgū novērojama iepriekš nepieredzēta cenu dinamika, un tas var atstāt ietekmi uz elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora finansiālo stāvokli. Šobrīd metodiskais ietvars paredz trīs procentu ierobežojumu no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, ko iespējams atgūt ar nākamo tarifu periodu, tomēr elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora izmaksu pieaugums saistībā ar globālo elektroenerģijas cenu pieaugumu būtiski pārsniedz šobrīd noteikto sliekšni. Tāpat esošajā metodiskajā ietvarā nepieciešami tehniski precizējumi, lai nodrošinātu skaidrāku izpratni par metodisko ietvaru. Šogad līdzīgas pieejas izmaiņas plānots ieviest arī citās energoapgādes tarifu aprēķināšanas metodikās.

Elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām ir pārvades sistēmas darbības nodrošināšanai izlietotā elektroenerģija. Elektroenerģijas zudumi raksturo pārvades sistēmā

ievadīto un no pārvades sistēmas izvadīto elektroenerģijas apjomu starpību attiecīgā laika periodā, neskaitot elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām. Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksas ietekmē elektroenerģijas cena, pārvades sistēmas tehniskais stāvoklis, tehnoloģiskie darba režīmi, elektroenerģijas uzskaites kārtība, kā arī apkārtējās vides temperatūra. Elektroenerģijas izmantošana tehnoloģiskām vajadzībām un ar to saistītās izmaksas ir daļa no kopējām elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora ekspluatācijas izmaksām, tomēr jāņem vērā, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora sniegto pakalpojumu kvalitāte un pārvades sistēmas drošība ir cieši saistīta ar elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai.

Spēkā esošie elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi ir apstiprināti ar Regulatora 2020.gada 26.novembra lēmumu Nr.153 "Par akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem"¹ (turpmāk – Lēmums) un stājās spēkā 2021.gada 1.jūlijā. Ar Lēmumu apstiprinātajos elektroenerģijas pārvades sistēmas diferencētajos tarifos iekļautās tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksas aprēķinātas pie vairākas reizes zemākām elektroenerģijas cenām, nekā tās bijušas faktiski², kā rezultātā elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksas ir daudz lielākas, nekā tika plānotas tarifu aprēķinā. Tarifu apstiprināšanas brīdī prognozēto nākotnes elektroenerģijas cenu un faktisko elektroenerģijas cenu salīdzinājums atspoguļots 1.attēlā.

1.attēls. Elektroenerģijas cenas izmaiņas

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka spēkā esošais metodiskais ietvars paredz trīs procentu ierobežojumu no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, ko iespējams atgūt ar nākamo tarifu periodu, ir nepieciešamas izmaiņas, lai nodrošinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora finansiālo stabilitāti un elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu nepārtrauktību un drošību. Ņemot vērā pašreizējās enerģētikas nozares sistēmas operatoru sniegto pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas un apstākli, ka daļa no elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora izmaksām ir nekontrolējamas, proti, nav atkarīgas no elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora (elektroenerģijas zudumu cena, inflācijas izmaiņas u.c.), piemērotākais risinājums ir esošā metodiskā ietvara pilnveidošana, nodrošinot atļauto ieņēmumu iespējami

¹ [Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2022.gada 26.novembra lēmums Nr.153 "Par akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem"](#)

² Skatīt: [Norpoolgroup](#)

ātrāku pārskatīšanu, kas ļautu elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram samērīgā laika periodā atgūt izmaksu pieaugumu.

Metodikas projektā ir paredzēta arī iespēja novirzīt daļu no uzkrātajiem pārslodzes ieņēmumiem, par kuriem nav pieņemts lēmums to izmantošanai, izmaksu segšanai, lai samazinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas diferencēto tarifu pieaugumu.

Ietekmes novērtējums: Metodikas projektā ietvertais regulējums nodrošinās dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu lietotāju tiesisko interešu ievērošanu, no vienas puses, un dabasgāzes sadales sistēmas operatoram tarifus, kas nodrošinās ekonomiski pamatotu izmaksu segšanu, no otras puses. Vienlaikus no minētās pieejas maiņas sagaidāms elektroenerģijas pārvades sistēmas diferencēto tarifu pieaugums no 2023.gada 1.janvāra.

2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas

Projekta izstrādē iesaistīta akciju sabiedrība "Augstsprieguma tīkls".

3) Sabiedrības mērķa grupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Metodikas projektā ietvertais regulējums ietekmēs elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru un elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājus.

4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Metodikas projektā iekļautais regulējums nodrošina ekonomiski pamatotu tarifu aprēķināšanas metodiku. Ar Metodikas projektu paredzēts nodrošināt tiesisko regulējumu, kas paredz noteikt elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus un nodrošināt šā pakalpojuma ekonomiski pamatotu izmaksu segšanu.

III. Cita informācija

Pārskats par Metodikas projektā iekļautajiem metodiskajiem risinājumiem

1) Regulatīvais rēķins

Metodikas projekts paredz izmaiņas attiecībā uz regulatīvā rēķina iesniegšanas kārtību, ieņēmumu un izmaksu starpības uzskaiti un regulatīvā rēķina iztukšošanu, lai pilnveidotu esošo metodisko ietvaru un veicinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora iespējas pēc iespējas īsākā laika periodā atgūt izmaksu starpību, kuru ietekmēja ārējie apstākļi.

Spēkā esošās metodikas ietvars paredz, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operators izveido regulatīvo rēķinu, kurā divu mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām uzskaita šādu izmaksu starpību (izmantojot faktisko izpildi):

- starpību starp plānotajiem un faktiskajiem ieņēmumiem kalendārajā gadā;
- zudumu un tehnoloģiskā procesa izmaksu starpību;
- starpību starp plānoto un faktisko inflācijas radīto izmaksu pieaugumu.

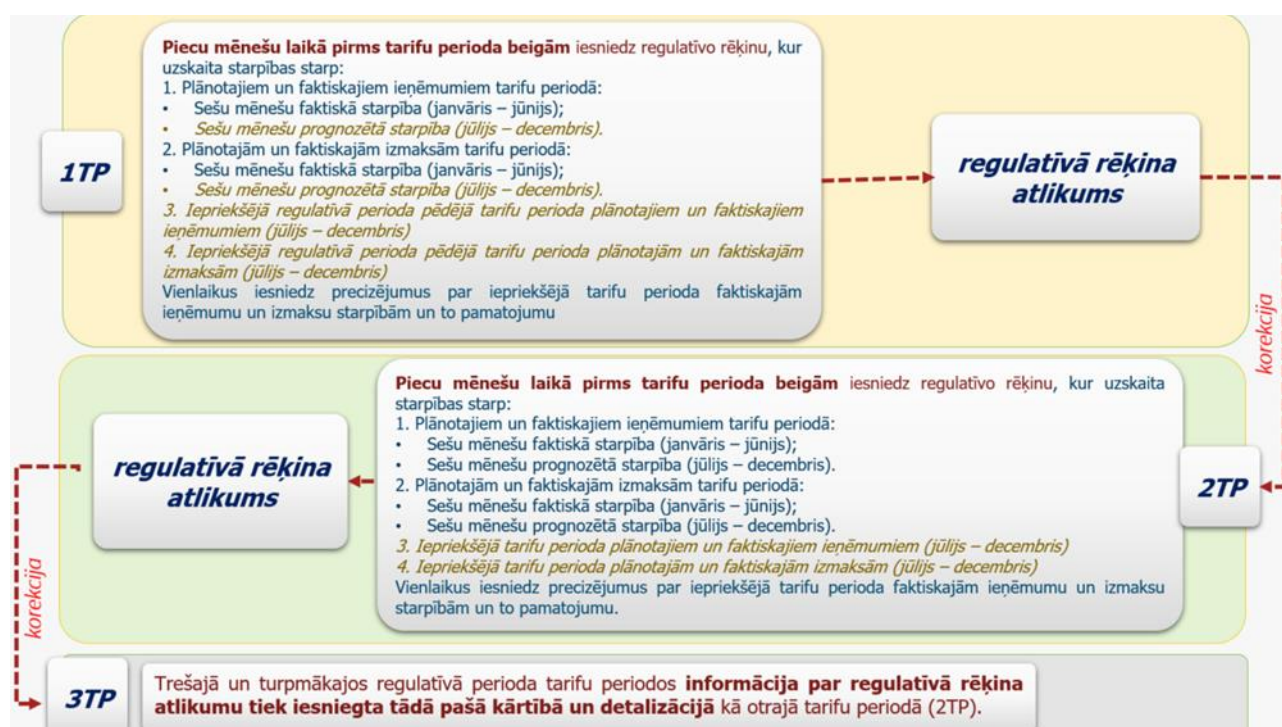
Vienlaikus spēkā esošais metodiskais ietvars ierobežo elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora iespējas operatīvi atgūt ieņēmumu un izdevumu starpību. Ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, un palielina ieņēmumu korekcijas apmēru nākamajam tarifu periodam. Regulatīvā rēķina atlikumu, kas pārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, atgūst, sākot no aiznākamā tarifu perioda. Tomēr esošajos apstākļos, kad faktiskās elektroenerģijas izmaksas būtiski pārsniedz tarifu aprēķinā plānotās izmaksas, noteiktais trīs procentu ierobežojums būtu jāpārskata, jo uz nākamajiem tarifu periodiem tiek

uzkrāts pārāk liels regulatīvā rēķina atlikums un tiek kavēta elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora attīstība. Neplānotais izmaksu apmēra pieaugums, kā arī citi iespējamie finanšu riski rada būtisku spiedienu uz elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora naudas plūsmu, līdz ar to elektroenerģijas pārvades sistēmas operators ir spiests izvērtēt iespēju būtiski samazināt plānoto investīciju un ekspluatācijas izmaksu apmēru. Plānoto investīciju samazinājums var ne tikai ietekmēt drošu elektroenerģijas pārvades sistēmas darbību nākotnē, bet arī kavēt plānotos komersanta efektivitātes pasākumus. Jāņem arī vērā, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operators informāciju par iepriekšējā kalendārā gada ieņēmumu un izmaksu starpību iesniedz divu mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām, bet iepriekš minēto izmaksu starpību sāk atgūt tikai no nākamā kalendārā gada (ar ieņēmumu korekciju nākamajam tarifu periodam, kas nepārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām).

Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, plānotas izmaiņas attiecībā uz regulatīvā rēķina iesniegšanu, ieņēmumu un izdevumu uzskaiti, kā arī regulatīvā rēķina izlietošanu. 2.attēlā atspoguļots piemērs par ieņēmumu un izmaksu starpības uzskaiti regulatīvajā rēķinā un korekciju nākamajiem tarifu periodiem gadījumos, kad tarifu periods ir vienāds ar kalendāro gadu.

Izmaiņas paredz, ka ieņēmumu un izdevumu starpība tiek uzskaitīta tarifu perioda vidū (sešus mēnešus pirms nākamā tarifu perioda sākuma) un tā sastāv no:

- starpības starp plānotajiem un faktiskajiem ieņēmumiem aizvadītajos tarifu periodu mēnešos (sešu mēnešu fakts, ja tarifu periods ir vienāds ar kalendāro gadu) un prognozētos ieņēmumus atlikušajiem tarifu perioda mēnešiem;
- izmaksu starpības starp plānotajām un faktiskajām izmaksām tarifu periodā (sešu mēnešu fakts) un prognozētās izmaksu starpības atlikušajiem tarifu perioda mēnešiem.

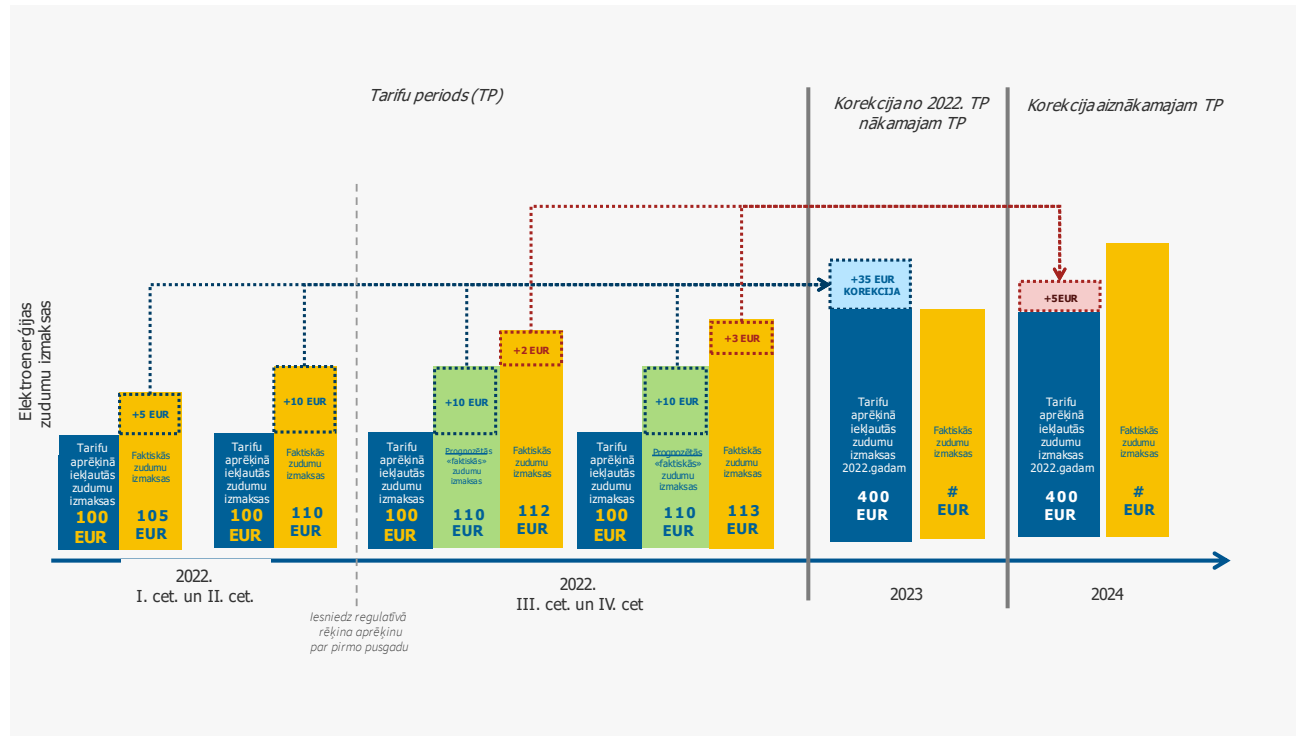
2.attēls Ieņēmumu un izmaksu starpības uzskaitē regulatīvajā rēķinā un korekcija nākamajiem tarifu periodiem

Savukārt, iesniedzot informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu nākamajā tarifu periodā, papildus iepriekš uzskaitītajām pozīcijām tiek iesniegta arī informācija par:

- starpību starp prognozētajiem un faktiskajiem ieņēmumiem *iepriekšējā tarifu perioda mēnešos, kuros tika prognozēta ieņēmumu starpība;*

- izmaksu starpību starp prognozētajām un faktiskajām *izmaksām iepriekšējā tarifu perioda mēnešos, kuros tika prognozēta izmaksu starpība.*

Šādas izmaiņas normatīvajā regulējumā nodrošinās, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operators ātrāk varēs atgūt izmaksu un ieņēmumu starpību, kuru radīja ārēji, nekontrolējami apstākļi. Izmaiņas risinātu arī elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram radušos tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksu starpības atgūšanu, kas šobrīd ir būtiska, ņemot vērā straujo elektroenerģijas cenas pieaugumu (skatīt ilustratīvu piemēru 3.attēlā).

3.attēls. Ilustratīvs piemērs par zudumu izmaksu starpības uzskaiti un korekciju nākamajiem tarifu periodiem

Metodikas projekts arī paredz, ka turpmāk ieņēmumu un izmaksu starpība tiks uzskaitīta par tarifu periodu, ne kalendāro gadu. Šādas izmaiņas nepieciešamas, lai pilnveidotu regulējumu un samazinātu neskaidrības gadījumos, kuros tarifu periods ir garāks par kalendāro gadu. Tāpat kā esošais metodiskais ietvars, Metodikas projekts paredz, ka atļautie ieņēmumi tiek noteikti visam regulatīvajam periodam un paliek nemainīgi visā regulatīvajā periodā. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, plānotie ieņēmumi var mainīties tikai tad, ja:

- 1) mainās uz tarifu periodu attiecināmās elektroenerģijas zudumu un tehnoloģiskā procesa izmaksas, kas tieši atkarīgas no elektroenerģijas cenu izmaiņām;
- 2) faktiskā inflācija atšķiras no plānotās inflācijas tarifu aprēķinā;
- 3) faktiskās nominālās bruto algas izmaiņas atšķiras no tarifu aprēķinā plānotajām izmaiņām;
- 4) neizpildās ieņēmumu prognoze, mainoties plānotajiem elektroenerģijas apjomiem un uzstādītajām jaudām;
- 5) radušās neparedzētas izmaksas ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ;
- 6) ir starpība starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām;

7) ir starpība starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par elektroenerģijas pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem, ja elektroenerģijas pārvades sistēmas operators pierāda, ka ir veicis visas iespējamās darbības, lai palīgpakalpojumu iepirkumu izmaksas ir iespējami zemākas.

Izmaiņas metodiskajā ietvarā paredz, ka turpmāk regulatīvajā rēķinā tiks uzskaitīta arī starpība starp plānoto nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un faktiskās nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā, kas ir līdzīgi kā starpība starp plānoto un faktisko inflācijas radīto izmaksu pieaugumu esošajā metodiskajā ietvarā. Šādas izmaiņas nepieciešamas, ņemot vērā, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operators un citi energoapgādes sistēmu operatori tarifu aprēķinos ekspluatācijas izmaksu prognozēšanai regulatīvajam periodam izmantojuši ne tikai plānoto kumulatīvo patēriņa cenu inflācijas prognozi, bet arī plānoto nominālās bruto algas izmaiņu rādītāju (prognozējot personāla izmaksas regulatīvajam periodam).

Ņemot vērā, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operators esošajos apstākļos izmaksu un ieņēmumu starpību atgūst ilgākā laika periodā, Metodikas projektā paredzēts ieviest izmaiņas, kas nodrošinātu ātrāku izmaksu un ieņēmumu starpību atgūšanu. Regulatīvā rēķina iesniegšanas un ieņēmumu un izmaksu starpības uzskaites kārtībā ir veiktas izmaiņas, kas uzskaitītas iepriekš – izmaksu starpības tiek uzskaitītas esošajā tarifu periodā, ne divu mēnešu laikā pēc tarifu perioda beigām. Ir paredzētas izmaiņas arī kārtībā, kādā tiek iztukšots regulatīvais rēķins, ņemot vērā korekcijas nākamajam tarifu periodam. Metodikas projektā paredzēts noteikt, ka sešu procentu ierobežojums neattiecas uz tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksu starpību, ja šo izmaksu pieaugums ir lielāks par 7 EUR/MWh, kas sasaistīts ar normālu elektroenerģijas tirgus cenu svārstībām un balstīts uz pēdējo gadu elektroenerģijas cenu svārstībām. Šobrīd šāds ietvars jau ir iekļauts elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā attiecībā uz pārvades izmaksām un citu sistēmas operatoru izmaksām. Šādas izmaiņas dotu elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram tiesības atgūt tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksu starpību pilnā apmērā jau no nākamā tarifu perioda gadījumos, kad šo izmaksu pieaugums uzskatāms par strauju, vairākkārt pārsniedzot tarifu aprēķinā plānotās izmaksas.

Lai nodrošinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu rentabilitāti esošajos apstākļos, Metodikas projekts paredz, ka gadījumos, ja regulatīvajā periodā ir noteikti vairāki tarifu periodi, elektroenerģijas pārvades sistēmas operators regulatīvā rēķina atlikumu atgūs, sākot ar nākamo tarifu periodu jeb nākamo tarifu periodu pēc tarifu perioda beigām, kad regulatīvajā rēķinā tika uzskaitīta faktisko un plānoto ieņēmumu un izdevumu starpība. Jāņem vērā, ka tarifu periodu izmaksu prognozes, kas saistītas ar inflācijas līmeņa, atalgojuma izmaiņu un elektroenerģijas cenas izmaiņām, nav iespējams precīzi prognozēt, līdz ar to plānotās izmaksas var atšķirties no tarifu projektā plānotajām. Esošajos apstākļos redzams, ka elektroenerģijas cenu būtiski ietekmējuši globāli notikumi ekonomikā un politikā, ko nebija iespējams paredzēt, izstrādājot spēkā esošo metodisko ietvaru un iesniedzot tarifu projektu 2020.gada otrajā ceturksnī. Jāuzsver, ka arī inflācijas un nominālās bruto algas izmaiņu rādītājus var ietekmēt ekonomiskās situācijas izmaiņas Latvijā un pasaulē. Iepriekš minētās elektroenerģijas cenas un rādītāju izmaiņas nav atkarīgas no elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora darbības un elektroenerģijas pārvades sistēmas operators nevar tās ietekmēt, tādēļ Metodikas projekts nodrošina šādu nekontrolējamo apstākļu ietekmes samazināšanu uz elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora darbību un lietotāju iespējām saņemt kvalitatīvu un drošu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu ilgtermiņā.

2) Pārslodzes ieņēmumu izmantošana

Spēkā esošajā Metodikā ir noteikts, ka uzkrātie pārslodzes ieņēmumi tiek novirzīti jaunu aktīvu iegādes vai izveides finansēšanai, nosakot pārejas periodu līdz 2020.gada 31.decembrim, kurā elektroenerģijas pārvades sistēmas operators var lūgt Regulatoram atļauju izmantot pārslodzes

ieņēmumus elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu segšanai, lai nodrošinātu tarifu rentabilitāti. Šāds regulējums tika noteikts, ņemot vērā, ka tas ilgtermiņā nodrošinās kapitāla izmaksu samazinājumu un līdz ar to arī elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu stabilitāti, salīdzinot ar risinājumu, saskaņā ar kuru pārslodzes ieņēmumi tiktu novirzīti operatīvo izmaksu segšanai kā papildu ieņēmumi, apstiprinot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus.

Elektroenerģijas pārvades sistēmas operators akciju sabiedrība "Augstsprieguma tīkls", ņemot vērā esošo energoresursu cenu pieaugumu, rosināja uzkrātos pārslodzes ieņēmumus, par kuriem nav pieņemts lēmums par novirzīšanu kapitālieguldījumu finansēšanai, novirzīt tarifu samazināšanai. Minētā pieeja atstātu mazāku ietekmi uz elektroenerģijas diferencēto tarifu pieaugumu no 2023.gada.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019.gada 5.jūnija regulas Nr.2019/943 19.pantu visus uzkrātos pārslodzes ieņēmumus, kuri rodas starpsavienojuma jaudu piešķiršanas rezultātā un kurus nevar efektīvi izmantot piešķirtās jaudas faktiskās pieejamības nodrošināšanā un starpsavienojumu jaudas saglabāšanā vai uzlabošanā, var izmantot kā ieņēmumus, ko valsts regulatīvās iestādes ņem vērā, apstiprinot pārvades tarifu aprēķina metodiku un nosakot pārvades tarifus. Regulatīvās iestādes var izvēlēties veidu, kā tarifu samazināšana tiek sasniegta – minētos ieņēmumus var izlietot, tos tieši attiecinot uz nākamo regulatīvo periodu, vai arī izlietot kā finansējumu jaunu aktīvu izveidei.

Ņemot vērā minēto un energoresursu cenu pieaugumu pēdējā gada laikā un būtiskās izmaiņas ģeopolitiskajā situācijā Eiropā un pasaulē, Metodikas projekts paredz iespēju daļu no uzkrātajiem pārslodzes ieņēmumiem novirzīt tarifu izmaksu segšanai nākamajā regulatīvajā periodā, kā arī iespēju jau 2022.gadā uzkrātos pārslodzes ieņēmumus, par kuriem nav pieņemts lēmums to izmantošanai jaunu pamatlīdzekļu iegādes vai izveides finansēšanai, novirzīt pārvades izmaksu segšanai, jo būtiskais zudumu un tehnoloģisko izmaksu pieaugums var atstāt negatīvas sekas uz elektroenerģijas pārvades sistēma operatora rentabilitāti.

3) Regulējamo aktīvu bāze

Regulators vienlaikus ar izmaiņām Metodikas projektā paredzējis izmaiņas kapitāla izmaksu noteikšanas regulējumā. Paralēli Metodikas projekta konsultāciju procesam Regulators izsludinājis publisko konsultāciju par normatīvo aktu "Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodika" (turpmāk – Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas projekts), kura mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par plānotajām izmaiņām attiecībā uz regulējamo aktīvu bāzes vērtības noteikšanu tarifu vajadzībām un pamatlīdzekļu un to nolietojuma noteikšanu. Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas projekta izstrādes mērķis ir vienotu principu ieviešana kapitāla izmaksu uzskaitē un aprēķināšanā regulējamās nozarēs.

Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas projekta izstrādes mērķis ir:

- pilnveidot regulējamo aktīvu bāzes vērtības noteikšanas metodes un kārtību;
- pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu (turpmāk – aktīvi) uzskaites un novērtēšanas metodes un kārtību, kādā tarifu projekta izstrādāšanai norāda ar to aktīviem saistītās izmaksas un vērtības izmaiņas, kas ietver:
 - kārtību, kādā klasificē aktīvus elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu un citu enerģētikas nozares sabiedrisko pakalpojumu tarifu projektu izstrādāšanai;
 - lietderīgos lietošanas laikus aktīvu grupām;
 - nolietojuma aprēķināšanas un nemateriālo ieguldījumu ikgadējās vērtības norakstīšanas un uzskaites metodes un kārtību tarifu projektu izstrādāšanai.

Ar plašāku informāciju par Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas projektu un priekšlikumu un komentāru iesniegšanu iespējams iepazīties Regulatora tīmekļvietnē, sadaļā "Publiskās konsultācijas".

4) Citi grozījumi

Pilnveidots regulējums saistībā ar efektivitātes koeficienta noteikšanu, ņemot vērā, ka pārvades sistēmas operatora pienākums ir sniegt drošus sabiedriskos pakalpojumus par ekonomiski pamatotām izmaksām, kā arī ilgtermiņā nodrošināt efektīvu pakalpojuma sniegšanu. Pārvades sistēmas operatoram, pildot normatīvajā regulējumā noteiktos pienākumus un plānojot savu darbību efektīvi, būtu jābūt jau izstrādātam efektivitātes pasākumu plānam, nodrošinot efektīvu pakalpojumu sniegšanu. Līdz ar to, iesniedzot jaunu tarifu projektu, pārvades sistēmas operators jau tarifu projektā ietver plānoto efektivitātes koeficientu nākamajam regulatīvajam periodam.

Vienlaicīgi, lai stimulētu pārvades sistēmas operatoru aktīvi ieviest efektivitātes pasākumus, papildināts metodikas ietvars ar nosacījumu, ka pārvades sistēmas operatoram ir tiesības samazināt regulatīvā rēķina apmēru pēc regulatīvā perioda beigām, ja pārvades sistēmas operators efektivitātes pasākumu ietvaros ir samazinājis izmaksas, kas nepārsniedz 50% no faktiskajiem izmaksu samazinājumiem regulatīvajā periodā.

Papildus tam ir pilnveidots nosacījums, par pārvades jaudas uzturēšanas maksas noteikšanu elektroenerģijas ražotāju tarifam, kas gadījumā, ja transformatoru uzstādītā jauda ir lielāka, nekā pārvades sistēmas operators nodrošina attiecīgajam sistēmas lietotājam saskaņā ar pieslēguma vai sistēmas pakalpojuma līgumu, jaudas uzturēšanas maksu nosaka atbilstoši jaudai, kas noteikta pieslēguma vai sistēmas pakalpojuma līgumā.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

____.____.2022.

Nr. (prot. Nr____,__)

Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika

Izdota saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma
8.panta sesto daļu, 16.panta pirmo daļu,
likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”
9.panta pirmās daļas 2.punktu un 25.panta pirmo daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Elektroenerģijas pārvades sistēmas (turpmāk – pārvades sistēma) pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika (turpmāk – metodika) nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus (turpmāk – tarifi).
2. Metodikā lietoti šādi termini un mērvienības:
 - 2.1. **atļautie ieņēmumi** – ieņēmumi, kuri sedz ar pārvades sistēmas pakalpojumiem saistītās ekonomiski pamatotās izmaksas un kurus pārvades sistēmas operators ir tiesīgs saņemt konkrētā regulatīvajā periodā;
 - 2.2. **diferencētie tarifi** – tarifi, pēc kuriem par pārvades sistēmas pakalpojumiem norēķinās pārvades sistēmas lietotāji, tajā skaitā elektroenerģijas ražotāji, kuru elektrostacijas tieši pieslēgtas pārvades sistēmai;
 - 2.3. **elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām** – pārvades sistēmas operatora darbības tehnoloģisko procesu nodrošināšanai izlietotā elektroenerģija;
 - 2.4. **elektroenerģijas zudumi** – pārvades sistēmai pievadīto un no pārvades sistēmas aizvadīto elektroenerģijas daudzuma starpība attiecīgā laika periodā, neskaitot elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām;
 - 2.5. **elektroietaise** – vairākas savstarpēji saistītas elektroiekārtas vienotu uzdevumu veikšanai;
 - 2.6. **elektroietaisais piederības robeža** – piederības robeža starp pārvades sistēmas operatora un pārvades sistēmas lietotāja īpašumā, valdījumā vai lietošanā esošām elektroietaisēm;
 - 2.7. **izmaksas** – pārvades sistēmas operatora tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas, kas nepieciešamas efektīvai pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanai;
 - 2.8. **komercuzskaites mēraparāts** – elektroenerģijas uzskaites mēraparāts vai mēraparātu sistēma elektroenerģijas daudzuma uzskaitē komercnorēķinu veikšanai;

- 2.9. **pārvades sistēmas lietotāji** – šīs metodikas izpratnē elektroenerģijas sadales sistēmas operatori, galalietotāji un ražotāji, kuru elektroietaisies tieši pieslēgtas pārvades sistēmai;
- 2.10. **pārvades tarifs** – atbilstoši plānotajiem ieņēmumiem noteikts pārvades sistēmas pakalpojumu tarifs noteiktā pieslēguma punktā;
- 2.11. **plānotie ieņēmumi** – uz tarifu periodu attiecināta atļauto ieņēmumu daļa;
- 2.12. **regulatīvais periods** – laika periods, kuram nosaka atļautos ieņēmumus;
- 2.13. **regulatīvais rēķins** – rēķins, kurā ietver nepietiekami vai pārmērīgi atgūtos pārvades sistēmas pakalpojumu ieņēmumus un šajā metodikā noteikto plānoto un faktisko izmaksu atšķirības;
- 2.14. **tarifu periods** – laika periods, kurā ir piemērojami diferencētie tarifi;
- 2.15. **EUR/kWh** – *euro* par kilovatstundu.
3. Regulatīvā perioda ilgums ir no diviem līdz pieciem gadiem. Tarifu perioda ilgums ir viens gads. Iesniedzot tarifu projektu, pārvades sistēmas operators iesniedz pamatojumu tarifu aprēķinā izmantotajam regulatīvajam periodam un nepieciešamības gadījumā tarifu periodam. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – regulators) ar lēmumu nosaka regulatīvo periodu un var lemt par tarifu perioda pagarināšanu.
4. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, uz katru no tarifu periodiem tiek attiecināta vienāda atļauto ieņēmumu daļa. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi un kāds no tarifu periodiem ir garāks par vienu gadu, tad uz katru tarifu periodu attiecināmais atļauto ieņēmumu apmērs tiek noteikts proporcionāli tarifu perioda ilgumam. Plānotie ieņēmumi nemainās, izņemot, ja mainās uz tarifu periodu attiecināmie šīs metodikas 3.2.nodaļā minētajos gadījumos.
5. Pārvades sistēmas operators lieto izmaksu attiecināšanas modeli, kura pamatprincipus un ieviešanu saskaņo ar regulatoru.
6. Pārvades sistēmas operators visas izmaksas uzrāda tūkstošos *euro* [tūkst. EUR] ar precizitāti līdz vienai zīmei aiz komata un pārvadītās elektroenerģijas daudzumu ar precizitāti līdz 0,5 miljoniem kilovatstundu [milj. kWh].
7. Ņemot vērā, ka 110 kilovoltu [kV] un 330 kV pārvades tīkli darbojas paralēli, lai nodrošinātu pārvades sistēmas darbības drošumu, pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaisies pieslēgtas 110 kV vai 330 kV sprieguma līmenim, nav noteiktas atšķirīgas.

2. Pārvades sistēmas elektroenerģijas bilance

8. Pārvades sistēmas operatora elektroenerģijas bilance ir pārvades sistēmā saņemtā elektroenerģijas daudzuma Latvijas lietotāju elektroapgādei atbilstība lietotājiem pārvadītajam elektroenerģijas daudzumam un elektroenerģijas patēriņam tehnoloģiskām vajadzībām, un elektroenerģijas zudumiem pārvades sistēmā.
9. Pārvades tarifu aprēķināšanai pārvades sistēmas operators sagatavo elektroenerģijas bilanci saskaņā ar šādu formulu:

$$\text{EPSO pārv} = \text{EPSO SSO} + \text{EPSO nod liet 110 līn} + \text{EPSO nod liet 110 kop} + \text{EPSO tehn} + \text{EPSO zud, kur}$$

$E_{PSO\ p\bar{a}rv}$ – prognozējamais pārvades sistēmā saņemtās elektroenerģijas daudzums Latvijas lietotāju elektroapgādei [kWh];

$E_{PSO\ sso}$ – prognozējamais elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem no 110/6-20 kV apakšstacijām pārvadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$E_{PSO\ nod\ liet\ 110\ l\bar{i}n}$ – prognozējamais nodotās elektroenerģijas daudzums pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijas [kWh];

$E_{PSO\ nod\ liet\ 110\ kop}$ – prognozējamais nodotās elektroenerģijas daudzums pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV kopnes [kWh];

$E_{PSO\ teh\bar{n}}$ – elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām (t.sk. šunta reaktoru patēriņš, sinhrono kompensatoru patēriņš un kondensatoru bateriju patēriņš) [kWh];

$E_{PSO\ zud}$ – elektroenerģijas zudumi no elektroenerģijas ražotājiem un ārvalstīm saņemto un elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem un elektroenerģijas tirgotājiem pārvadīto elektroenerģijas daudzuma starpība gada laikā, neskaitot elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām un ar tranzītu saistītos zudumus [kWh].

10. Prognozējamais pārvades sistēmas lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$E_{PSO\ nod} = E_{PSO\ sso} + E_{PSO\ nod\ liet\ 110\ l\bar{i}n} + E_{PSO\ nod\ liet\ 110\ kop}, \text{ kur}$$

$E_{PSO\ nod}$ – prognozējamais lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums.

3. Atļauto ieņēmumu noteikšana

11. Pārvades sistēmas pakalpojumu atļautie ieņēmumi sedz uz regulatīvo periodu attiecināmās tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas, kuras sastāv no kapitāla izmaksām, ekspluatācijas izmaksām, nodokļiem, izmaksu apmēra, kas pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, ieņēmumu korekcijas un uzkrātajiem pārslodzes ieņēmumiem :

$$I_{PSO} = I_{kap} + I_{eksp} + I_{nod} - I_{PSO\ ef} - I_{kor} - I_{PI}, \text{ kur}$$

I_{PSO} – tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas [EUR];

I_{kap} – kapitāla izmaksas, kuras uzskaita un aprēķina saskaņā ar regulatora noteikto kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku [EUR];

I_{eksp} – ekspluatācijas izmaksas [EUR];

I_{nod} – nodokļu izmaksas [EUR];

$I_{PSO\ ef}$ – izmaksu apmērs, kas pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti [EUR];

I_{kor} – ieņēmumu korekcija, kas saistīta ar iepriekšējā regulatīvā perioda izmaksu un ieņēmumu prognožu novirzēm [EUR];

I_{PI} – uzkrāto pārslodzes ieņēmumu daļa, kuru atbilstoši šīs metodikas 16.punktam atļauts novirzīt pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu segšanai.

12. Pārvades sistēmas operators aprēķina un iesniedz regulatoram izmaksu efektivitātes koeficientu. Izmaksu efektivitātes koeficientu piemēro pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksām, lai noteiktu šo izmaksu apmēru, kāds pārvades sistēmas operatoram jāsamazina līdz nākamā regulatīvā perioda sākumam un kāds tiks piemērots pārvades tarifu noteikšanā nākamajā regulatīvajā periodā. Pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{PSO\ ef} = (I_{kap} + I_{nod} + I_{eksp}) \times K_{ef}, \text{ kur}$$

K_{ef} – izmaksu efektivitātes koeficients.

13. Ja tarifu periods ir garāks par gadu, uz katru tarifu periodu tiek attiecināts pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu apmērs, kāds pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti. Pēc pārvades sistēmas operatora pamatota lūguma regulators var atļaut piemērot atšķirīgu pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, attiecināšanai uz katru tarifu periodu regulatīvā perioda ietvaros.

14. Nodokļu izmaksas veido nekustamā īpašuma nodoklis, un to aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai no regulējamo aktīvu bāzes sastāvā iekļautajiem aktīviem.

15. Kapitāla izmaksu un to sastāvdaļu uzskaiti un aprēķināšanu veic saskaņā ar regulatora noteikto kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku.

16. Uzkrātos pārslodzes ieņēmumus izmanto jaunu aktīvu iegādes vai izveides finansēšanai. Par uzkrāto pārslodzes ieņēmumu daļu, kura nav izmantota jaunu aktīvu iegādes vai izveides finansēšanai, pārvades sistēmas operators var iesniegt regulatoram pamatotu lūgumu šos ieņēmumus novirzīt pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu segšanai. Ja regulators secina, ka pārvades sistēmas operatora lūgums ir pamatots, šī pārslodzes ieņēmumu daļa tiek iekļauta tarifu aprēķinā nākamā regulatīvā perioda atļautajos ieņēmumos atbilstoši šīs metodikas 11.punktā noteiktajam.

3.1. Eksploatācijas izmaksas

17. Pārvades sistēmas operatora eksploatācijas izmaksas tiek aprēķinātas saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{eksp} = I_{tehn\ proc} - I_{komp\ tr} + I_{akt\ uzt} - I_{sist\ palīgpak} + I_{pers} + I_{saimn}, \text{ kur}$$

I_{tehn proc} – uz Latvijas lietotāju elektroapgādes vajadzībām attiecināto elektroenerģijas pārvades sistēmas zudumu un tehnoloģiskā procesa (regulēšanas un avārijas rezervju jaudas) nodrošināšanas izmaksas [EUR];

I_{komp tr} – ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām [EUR];

I_{akt uzt} – pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas izmaksas [EUR];

$I_{\text{sist palīgpak}}$ – ieņēmumu un izdevumu saldo par pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem [EUR];

I_{pers} – personāla un sociālās izmaksas [EUR];

I_{saimn} – pārējās saimnieciskās darbības izmaksas [EUR].

18. Ar elektroenerģijas zudumiem un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanu pārvades sistēmā saistītās izmaksas tiek aprēķinātas saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{\text{tehn proc}} = I_{\text{zud}} + I_{\text{tehn}}, \text{ kur}$$

I_{zud} - izmaksas par elektroenerģijas zudumiem pārvades sistēmā [EUR];

I_{tehn} – izmaksas par elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām [EUR].

19. Maksa par elektroenerģijas zudumiem tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{\text{zud}} = E_{\text{zud}} \times C_{\text{zud PSO}}, \text{ kur}$$

E_{zud} – prognozētie elektroenerģijas zudumi pārvades sistēmā [kWh];

$C_{\text{zud PSO}}$ – prognozētā vidējā tehnoloģiskā patēriņa un elektroenerģijas zudumu cena [EUR/kWh].

20. Maksa par elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{\text{tehn}} = E_{\text{tehn}} \times C_{\text{zud PSO}}, \text{ kur}$$

E_{tehn} – prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh].

21. Ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{\text{komp tr}} = I_{\text{ENTSO-E komp tr}} + I_{\text{ne-EEZ komp tr}} - I_{\text{zud tr}}, \text{ kur}$$

$I_{\text{ENTSO-E komp tr}}$ – ieņēmumu un izdevumu saldo par savstarpēju elektroenerģijas tranzīta plūsmu nodrošināšanu starp Eiropas Ekonomiskās zonas (EEZ) valstu pārvades sistēmas operatoriem atbilstoši Eiropas pārvades sistēmu operatoru asociācijas (ENTSO-E) elektroenerģijas tranzīta plūsmu radīto zudumu kompensācijas metodikai [EUR];

$I_{\text{ne-EEZ komp tr}}$ – ieņēmumu un izdevumu saldo par savstarpēju elektroenerģijas tranzīta plūsmu nodrošināšanu ar valstu, kas neietilpst EEZ, pārvades sistēmas operatoriem [EUR];

$I_{\text{zud tr}}$ – elektroenerģijas izmaksas tranzīta zudumu segšanai [EUR].

22. Pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas izmaksās ietver pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas un apkalpošanas izmaksas. Šajā pozīcijā uzskaitītās izmaksas noraksta pārskata periodā, kurā tās radušās. Remontu nepieciešamību nosaka pienākums nodrošināt drošu un nepārtrauktu pārvades sistēmas darbību. Šajā pozīcijā iekļauj krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas atbilstoši plānotajam krājumu aprites ciklam, piemērojot pārvades sistēmas operatora faktisko aizņēmuma likmi. Krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, ņemot vērā nepārtrauktu un drošības prasībām atbilstošu pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo krājumu apjomu. Ja faktiskā aizņēmuma likme, ko piemēro krājumu finansēšanas izmaksu novērtēšanai, pārsniedz pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu

sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomam, krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, piemērojot pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomam. Šajā pozīcijā neuzskaita ar kapitalizētu remontu un jaunu pamatlīdzekļu izveidi saistītās izmaksas un to veikšanai uzturēto krājumu finansēšanas izmaksas.

23. Pārvades tarifu aprēķinā iekļaujama tikai pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo aktīvu nomas maksa. Uz pārvades tarifu attiecināmā nomas maksa nedrīkst pārsniegt pamatotu nomas maksas apjomu. Nomas maksā atsevišķi uzrāda vismaz šādas pozīcijas: nolietojums, kapitāla atdeve, apdrošināšana, nodokļi. Pamatotas nomas maksā iekļautajam kapitāla atdeves aprēķinam izmanto regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi.
24. Ieņēmumu un izdevumu saldo par pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem ietver fiksēto maksu par iepriekš noteikta apjoma jaudas rezerves uzturēšanu atbilstoši noteiktām tehniskām prasībām un avārijas jaudas un regulēšanas rezervju realizācijas ieņēmumu un izdevumu saldo.
25. Personāla un sociālās izmaksas aprēķina saskaņā ar Darba likumu un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.
26. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas ietver ar pārvades sistēmas operatora saimniecisko darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanu, un kas nav iekļautas citos izmaksu posteņos, kā arī ar obligātā iepirkuma komponentes iekasēšanu no galalietotājiem un administrēšanu saistītās izmaksas.

3.2. Ieņēmumu un lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzuma korekcija

27. Pārvades sistēmas operators izveido regulatīvo rēķinu, kurā atbilstoši šīs metodikas 28., 29., 32., 33. un 34.punktam uzskaita starpību starp atļautajiem (plānotajiem) un faktiskajiem ieņēmumiem un starpību starp plānotajām un faktiskajām izmaksām un kura atlikumu attiecina uz nākamajiem tarifu un regulatīvajiem periodiem atbilstoši šīs metodikas 31. un 35.punktam. Uzsākot jaunu regulatīvo periodu, regulatīvā rēķina atlikums tiek noteikts vienāds ar nulli *euro*.
28. Pārvades sistēmas operators sešus mēnešus pirms tarifu perioda beigām regulatīvajā rēķinā uzskaita:
 - 28.1. starpību starp faktiskajiem (prognozētajiem) un plānotajiem ieņēmumiem tarifu periodā, ko nosaka, summējot faktisko starpību par noslēgtajiem mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozēto starpību aprēķina veikšanas brīdī, par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem;
 - 28.2. starpību starp faktiskajām (prognozētajām) un plānotajām tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksām, ko nosaka, ņemot vērā faktisko elektroenerģijas cenu noslēgtajos tarifu perioda mēnešos un aprēķina brīdī prognozēto elektroenerģijas cenu pārējiem tarifu perioda mēnešiem. Nosakot

tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksu starpību, aprēķinos izmanto elektroenerģijas zudumu daudzumu, kas nepārsniedz apstiprināto uz attiecīgo tarifu periodu attiecināmo elektroenerģijas zudumu daudzumu;

28.3. starpību starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un prognozēto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā, ko aprēķina šādi:

$$IIP_{t\ pr} = ((I_{pers,t} + I_{rem,t} + I_{saimn,t} + I_{sist\ palīgpak,t}) - I_{ne,t}) \times (PCI_{pl} - PCI_{pr}), \text{ kur:}$$

$IIP_{t\ pr}$ – prognozētā starpība starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un prognozētās inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā [EUR];

$I_{pers,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās personāla un sociālās izmaksas, kas aprēķinātas, izmantojot inflācijas prognozi, un attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu [EUR];

$I_{rem,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un citu komersantu veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksas, kas attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu [EUR];

$I_{saimn,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās pārējās saimnieciskās darbības izmaksas, kas attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu [EUR];

$I_{sist\ palīgpak,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās sistēmas palīgpakalpojumu izmaksas, kas attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu [EUR];

$I_{ne,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās ekspluatācijas izmaksas, kuras attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu un uz kurām inflācijas radītas izmaksu izmaiņas regulatīvajā periodā nav plānotas [EUR];

PCI_{pl} – tarifu aprēķinā izmantotā plānotā kumulatīvā patēriņa cenu inflācija attiecīgajam tarifu periodam [%];

PCI_{pr} – prognozētā kumulatīvā patēriņa cenu inflācija attiecīgajam tarifu periodam [%];

28.4. starpību starp plānoto un prognozēto nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā, ko aprēķina šādi:

$$PIP_{t\ pr} = I_{pers\ BAI,t} \times (BAI_{pl} - BAI_{pr}), \text{ kur:}$$

$PIP_{t\ pr}$ – prognozētā starpība starp plānoto nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un faktiskās nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā [EUR];

$I_{pers\ BAI,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās personāla izmaksas, kas aprēķinātas, izmantojot nominālās bruto algas izmaiņas prognozi, un attiecināmas uz attiecīgo tarifu periodu [EUR];

BAI_{pl} – tarifu aprēķinā izmantotais plānotais kumulatīvais nominālās bruto algas izmaiņu rādītājs attiecīgajam tarifu periodam [%];

BAI_{pr} – prognozētais kumulatīvais nominālās bruto algas izmaiņu rādītājs attiecīgajam tarifu periodam [%];

28.5. starpību starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām, summējot faktiskās starpības par noslēgtajiem

mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozētās starpības aprēķina veikšanas brīdī, par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem;

- 28.6. starpību starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem, summējot faktiskās starpības par noslēgtajiem mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozētās starpības aprēķina veikšanas brīdī, par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem, ja pārvades sistēmas operators pierāda, ka veicis nepieciešamās darbības, lai palīgpakalpojumu iepirkumu izmaksas būtu iespējami zemākas;
- 28.7. ja iepriekšējā vai esošajā tarifu perioda ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas ir pamatotas un ciktāl tās nav atgūstamas citādi, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar neparedzēto izmaksu faktisko apmēru;
- 28.8. starpības starp šīs Metodikas 28.1., 28.2., 28.3., 28.4., 28.5. un 28.6.apakšpunktā minētajām faktiskajām un prognozētajām izmaksām un ieņēmumiem, par iepriekšējā tarifu perioda mēnešiem, tai skaitā iepriekšējā regulatīvā perioda pēdējo tarifu perioda mēnešiem, par kuriem, veicot regulatīvā rēķina aprēķinu iepriekšējā tarifu periodā, tai skaitā iepriekšējā regulatīvā perioda pēdējā tarifu periodā, tika izmantotas izmaksu prognozes.
29. Šīs metodikas 28.punktā minētās starpības tiek noteiktas uz šādu periodu:
- 29.1. šīs metodikas 28.1., 28.2., 28.3., 28.4., 28.5. un 28.6.apakšpunktā minētās starpības tiek noteiktas uz tarifu perioda pēdējo dienu;
- 29.2. šīs metodikas 28.7.apakšpunktā minētās izmaksas tiek noteiktas uz aprēķinu iesniegšanas brīdi;
- 29.3. šīs metodikas 28.8. apakšpunktā minētās izmaksas tiek noteiktas uz iepriekšējā tarifu perioda, tai skaitā iepriekšējā regulatīvā perioda, pēdējā tarifu perioda pēdējo dienu.
30. Pārvades sistēmas operators piecus mēnešus pirms tarifu perioda beigām iesniedz regulatoram informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu un tā pamatojumu, kas noteikts atbilstoši šīs metodikas 28. un 29.punktam.
31. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, šīs metodikas 37. un 38.punktā noteikto uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļu uz nākamo tarifu periodu nosaka šādi:
- 31.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu un palielināt šīs metodikas 37. un 38.punktā noteiktos nākamā tarifu perioda plānotos ieņēmumus, ievērojot šādus nosacījumus:
- 31.1.1. regulatīvā rēķina atlikums pārsniedz vienu procentu no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām;
- 31.1.2. 37. un 38.punktā minētā uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļa nepārsniedz trīs procentus no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām. Trīs procentu ierobežojums neattiecas uz izmaksu starpību, kas veidojas zudumu un tehnoloģisko izmaksu noviržu rezultātā, ja vidējā faktiskā elektroenerģijas cena

attiecīgajā tarifu periodā bijusi par septiņiem vai vairāk *euro/MWh* lielāka nekā plānotā elektroenerģijas cena;

- 31.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, pārvades sistēmas operatoram ir pienākums attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu un samazināt šīs metodikas 37. un 38.punktā noteiktos nākamā tarifu perioda plānotos ieņēmumus, ja regulatīvā rēķina atlikums pārsniedz vienu procentu no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām;
- 31.3. regulatīvā rēķina atlikumu, kas netiek attiecināts uz nākamo tarifu periodu atbilstoši šīs metodikas 31.1. vai 31.2.apakšpunktam, pārvades sistēmas operators ņem vērā, nosakot uz tarifu periodu attiecināmo ieņēmumu korekcijas daļu uz aiznākamo tarifu periodu vai nākamo regulatīvo periodu.
32. Pārvades sistēmas operators līdz ar jauna tarifu projekta iesniegšanu iesniedz regulatoram informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu un tā pamatojumu. Nosakot aktuālo regulatīvā rēķina atlikumu, pārvades sistēmas operators uzskaita:
 - 32.1. līdz tarifu projekta iesniegšanai uz plānotajiem ieņēmumiem neattiecināto regulatīvā rēķina atlikumu, kas uzskaitīts saskaņā ar šīs metodikas 28. un 29.punktu;
 - 32.2. izmaksu ietaupījumu pa izmaksu grupām, kas noteikts kā starpība starp faktiskajām izmaksām un atbilstošajā regulatīvajā periodā plānotajām izmaksām, tām izmaksu grupām, kuru faktiskās izmaksas regulatīvā perioda laikā bijušas mazākas par plānotajām un kuras nav ieskaitītas regulatīvajā rēķinā saskaņā ar šīs metodikas 28. un 29.punktu;
 - 32.3. Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikas noteiktajos gadījumos kapitāla izmaksu pieaugumu, kas noteikts kā starpība starp faktiskajām izmaksām un atbilstošajā regulatīvajā periodā plānotajām izmaksām, kuru faktiskās izmaksas regulatīvā perioda laikā bijušas lielākas par plānotajām.
33. Ja pārvades sistēmas operators regulatīvā perioda laikā īstenojis efektivitātes uzlabošanas pasākumus un saskaņā ar tiem iepriekšējā regulatīvā perioda tarifu projekta aprēķinā ņēmis vērā šīs metodikas 12.punktā minēto izmaksu efektivitātes koeficientu, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības samazināt šīs metodikas 32.punkta minētajā kārtībā noteikto regulatīvā rēķina atlikumu par apmēru, kas nepārsniedz 50% no faktiskajiem izmaksu ietaupījumiem, kas noteikti, ņemot vērā ar efektivitātes uzlabošanas pasākumiem saistītās papildu izmaksas un gūtos izmaksu ietaupījumus.
34. Šīs metodikas 32. un 33.punktā minētie lielumi tiek noteikti uz attiecīgā regulatīvā perioda pēdējā tarifu perioda pēdējo dienu.
35. Šīs metodikas 11.punktā noteikto ieņēmumu korekciju nākamajam regulatīvajam periodam nosaka šādi:
 - 35.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu pilnā vai daļējā apmērā uz nākamo regulatīvo periodu, attiecīgi palielinot šīs metodikas 11.punktā noteiktos atļautos ieņēmumus nākamajam regulatīvajam periodam;
 - 35.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, pārvades sistēmas operatoram ir pienākums attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo regulatīvo periodu un samazināt šīs metodikas 11.punktā noteiktos regulatīvā perioda plānotos ieņēmumus.

4. Atļauto ieņēmumu attiecināšanas principi

36. Pārvades sistēmas operatora atļautos ieņēmumus nosaka vienādā apmērā ar uz regulatīvo periodu attiecināmajām diferencēto tarifu aprēķinā iekļaujamajām izmaksām. Atļautos ieņēmumus pārvades sistēmas operators atgūst, sniedzot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu un pārvades sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojumu.
37. Atļauto ieņēmumu daļa, ar kuru atgūst izmaksas, kas saistītas ar elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu, tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{pārv} = I_{tehn\ proc} + \frac{I_{tehn\ proc}}{I_{eksp}} \times (I_{kor} - I_{PI} - I_{PSO\ ef}), \text{ kur}$$

$AI_{pārv}$ – atļautie ieņēmumi no elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanas.

38. Atļauto ieņēmumu daļa, ar kuru atgūst izmaksas, kas saistītas ar pārvades sistēmas jaudas uzturēšanu pārvades sistēmas lietotājiem, tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{jaud} = I_{kap} + I_{nod} + (I_{eksp} - I_{tehn\ proc}) + (1 - \frac{I_{tehn\ proc}}{I_{eksp}}) \times (I_{kor} - I_{PI} - I_{PSO\ ef}), \text{ kur}$$

AI_{jaud} – atļautie ieņēmumi no pārvades sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojuma sniegšanas.

39. Atļautos ieņēmumus par pārvades sistēmas operatora sniegtajiem pakalpojumiem (elektroenerģijas pārvadi un jaudas uzturēšanu) nosaka atsevišķi trīs pārvades sistēmas lietotāju grupām atbilstoši elektroietaišu piederības robežai (turpmāk – pārvades sistēmas lietotāju grupām):

- 39.1. atļauto ieņēmumu daļa, kas atgūstama no pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijas (turpmāk – 110 kV līniju lietotāju grupa);
- 39.2. atļauto ieņēmumu daļa, kas atgūstama no pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV kopnes (turpmāk – 110 kV kopņu lietotāju grupa);
- 39.3. atļauto ieņēmumu daļa, kas atgūstama no pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110/6-20 kV transformatora 6–20 kV pusē (turpmāk – 110 kV transformatoru lietotāju grupa).

40. Maksu par elektroenerģijas pārvadi nosaka elektroenerģijas galalietotājiem un sistēmas operatoriem. Maksu nosaka kā reizinājumu starp lietotāja grupai noteikto elektroenerģijas pārvades diferencēto tarifu un norēķinu periodā patērēto elektroenerģiju.

41. Pārvades sistēmas operators nenosaka maksu par elektroenerģijas daudzumu, kas tiek nodots elektroenerģijas pārvades sistēmā.

42. Maksu par pārvades jaudas uzturēšanu nosaka visiem pārvades sistēmas lietotājiem. Nosakot uzturētās jaudas apmēru, ņem vērā katra pārvades sistēmas lietotāja transformatoru uzstādīto jaudu saskaņā ar to tehniskajām pasēm. Ja pārvades sistēmas lietotāja – elektroenerģijas ražotāja transformatoru uzstādītā jauda saskaņā ar to tehniskajām pasēm ir lielāka par jaudu, kuru pārvades sistēmas operators faktiski

nodrošina attiecīgajam sistēmas lietotājam saskaņā ar pieslēguma līgumu vai sistēmas pakalpojumu līgumu, jaudas uzturēšanas maksu nosaka saskaņā ar jaudu, kas noteikta pieslēguma vai sistēmas pakalpojuma līgumā.

5. Diferencēto tarifu aprēķins pārvades sistēmas lietotāju grupām

43. Diferencētajā tarifā iekļaujamo izmaksu īpatsvaru, kas atgūstams ar tarifu perioda plānotajiem ieņēmumiem par elektroenerģijas pārvades pakalpojumu un jaudas uzturēšanas pakalpojumu, no katras lietotāju grupas pārvades sistēmas operators nosaka saskaņā ar šīs metodikas 5.punktā minēto izmaksu attiecināšanas modeli.

44. Izmaksu attiecināšanas modelī iekļauj un pamato izmaksu attiecināšanas koeficientus elektroenerģijas pārvades pakalpojuma plānoto ieņēmumu aprēķināšanai katrai no pārvades sistēmas lietotāju grupām. Koeficientus nosaka, nodrošinot šādu nosacījumu:

$$K_{\text{pārv līn}} + K_{\text{pārv kop}} + K_{\text{pārv tran}} = 100\%, \text{ kur}$$

$K_{\text{pārv līn}}$ – uz 110 kV līniju lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu [%];

$K_{\text{pārv kop}}$ – uz 110 kV kopņu lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu [%];

$K_{\text{pārv tran}}$ – uz 110 kV transformatoru lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu [%].

45. Izmaksu attiecināšanas modelī iekļauj un pamato izmaksu attiecināšanas koeficientus jaudas uzturēšanas pakalpojuma plānoto ieņēmumu aprēķināšanai katrai no pārvades sistēmas lietotāju grupām. Koeficientus nosaka, nodrošinot šādu nosacījumu:

$$K_{\text{jaud līn}} + K_{\text{jaud kop}} + K_{\text{jaud tran}} = 100\%, \text{ kur}$$

$K_{\text{jaud līn}}$ – uz 110 kV līniju lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu [%];

$K_{\text{jaud kop}}$ – uz 110 kV kopņu lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu [%];

$K_{\text{jaud tran}}$ – uz 110 kV transformatoru lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu [%].

46. Šīs metodikas 44. un 45.punktā minētie koeficienti regulatīvā perioda ietvaros nemainās.

5.1. Elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs pārvades sistēmas lietotāju grupām

47. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas pārvades pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{\text{pārv līn}} = \frac{K_{\text{pārv līn}} \times AI_{\text{pārv}}}{TP_{\text{reg}}} + K_{\text{pārv līn}} \times \frac{I_{\text{tehn proc}}}{I_{\text{eksp}}} \times I_{\text{kor pārv tp}}, \text{ kur}$$

$PI_{p\bar{a}rv\ l\bar{i}n}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu no 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR];

TP_{reg} – tarifu periodu skaits regulatīvajā periodā [skaits];

$I_{kor\ p\bar{a}rv\ tp}$ – uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļa.

48. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas pārvades pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{p\bar{a}rv\ kop} = \frac{K_{p\bar{a}rv\ kop} \times AI_{p\bar{a}rv}}{TP_{reg}} + K_{p\bar{a}rv\ kop} \times \frac{I_{tehn\ proc}}{I_{eksp}} \times I_{kor\ p\bar{a}rv\ tp}, \text{ kur}$$

$PI_{p\bar{a}rv\ kop}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu no 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

49. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas pārvades pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV transformatoru lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{p\bar{a}rv\ tran} = \frac{K_{p\bar{a}rv\ tran} \times AI_{p\bar{a}rv}}{TP_{reg}} + K_{p\bar{a}rv\ tran} \times \frac{I_{tehn\ proc}}{I_{eksp}} \times I_{kor\ p\bar{a}rv\ tp}, \text{ kur}$$

$PI_{p\bar{a}rv\ tran}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu no 110 kV transformatoru lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

50. Elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV līniju lietotāju grupai par vienu enerģijas vienību pārvadītās elektroenerģijas tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{p\bar{a}rv\ l\bar{i}n} = \frac{PI_{p\bar{a}rv\ l\bar{i}n}}{EPSO\ nod}, \text{ kur}$$

$T_{p\bar{a}rv\ l\bar{i}n}$ – elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV līniju lietotāju grupai [EUR/kWh].

51. Elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV kopņu lietotāju grupai par vienu elektroenerģijas vienību pārvadītās elektroenerģijas tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{p\bar{a}rv\ kop} = \frac{PI_{p\bar{a}rv\ kop}}{EPSO\ nod - EPSO\ nod\ liet\ 110\ l\bar{i}n} + T_{p\bar{a}rv\ l\bar{i}n}, \text{ kur}$$

$T_{p\bar{a}rv\ kop}$ – elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV kopņu lietotāju grupai [EUR/kWh].

52. Elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV kopņu lietotāju grupai par vienu elektroenerģijas vienību pārvadītās elektroenerģijas tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{p\bar{a}rv\ tran} = \frac{PI_{p\bar{a}rv\ tran}}{EPSO\ sso} + T_{p\bar{a}rv\ l\bar{i}n} + T_{p\bar{a}rv\ kop}, \text{ kur}$$

$T_{p\bar{a}rv\ tran}$ – elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV transformatoru lietotāju grupai [EUR/kWh].

53. Pārvades sistēmas operators tarifus var diferencēt arī katrai lietotāju grupai atkarībā no diennakts laika, nedēļas dienas, noslodzes un citiem rādītājiem, lai sekmētu efektīvāku pārvades sistēmas izmantošanu. Diferencētos tarifus pārvades sistēmas operators aprēķina tā, lai atbilstoši tiem aprēķinātā plānoto ieņēmumu kopsumma no lietotāju

grupas par laika periodu, kuram aprēķināts diferencētais tarifu projekts, nepārsniedz attiecīgo diferencēto tarifu ieņēmumus.

5.2. Jaudas uzturēšanas diferencētais tarifs lietotāju grupām

54. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz jaudas uzturēšanas pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{\text{jaud līn}} = \frac{K_{\text{jaud līn}} \times AI_{\text{jaud}}}{TP_{\text{reg}}} + K_{\text{jaud līn}} \times \left(1 - \frac{I_{\text{tehn proc}}}{I_{\text{eksp}}}\right) \times I_{\text{kor pārv tp}}, \text{ kur}$$

$PI_{\text{jaud līn}}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu no 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

55. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz jaudas uzturēšanas pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{\text{jaud kop}} = \frac{K_{\text{jaud kop}} \times AI_{\text{jaud}}}{TP_{\text{reg}}} + K_{\text{jaud kop}} \times \left(1 - \frac{I_{\text{tehn proc}}}{I_{\text{eksp}}}\right) \times I_{\text{kor pārv tp}}, \text{ kur}$$

$PI_{\text{jaud kop}}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar jaudas uzturēšanas sistēmas pakalpojumu no 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

56. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz jaudas uzturēšanas sistēmas pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV transformatoru lietotāju grupas sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{\text{jaud tran}} = \frac{K_{\text{jaud tran}} \times AI_{\text{jaud}}}{TP_{\text{reg}}} + K_{\text{jaud tran}} \times \left(1 - \frac{I_{\text{tehn proc}}}{I_{\text{eksp}}}\right) \times I_{\text{kor pārv tp}}, \text{ kur}$$

$PI_{\text{jaud tran}}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu no 110 kV transformatoru lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

57. Jaudas uzturēšanas diferencētais tarifs 110 kV līniju lietotāju grupai par 1 kW uzstādītās pārvades sistēmas jaudas uzturēšanu tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{\text{jaud līn}} = \frac{PI_{\text{jaud līn}}}{N_{\text{PSO}}}, \text{ kur}$$

$T_{\text{jaud līn}}$ – diferencētais tarifs par jaudas uzturēšanu 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR/kW];

N_{PSO} – kopējā 110/6-20 kV transformatoru uzstādītā jauda.

58. Jaudas uzturēšanas diferencētais tarifs 110 kV kopņu lietotāju grupai par 1 kW uzstādītās pārvades sistēmas jaudas uzturēšanu tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{\text{jaud kop}} = \frac{PI_{\text{jaud kop}}}{N_{\text{PSO}} - N_{\text{liet 110 līn}}} + T_{\text{jaud līn}}, \text{ kur}$$

$T_{\text{jaud kop}}$ – diferencētais tarifs par pārvades jaudas uzturēšanu 110 kV kopņu lietotāju grupas sistēmas lietotājiem [EUR/kW];

$N_{\text{liet 110 līn}}$ – pārvades sistēmas lietotāju, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijas, 110/6–20 kV transformatoru uzstādītā jauda.

59. Jaudas uzturēšanas diferencētais tarifs 110 kV transformatoru lietotāju grupai par 1 kW uzstādītās pārvades jaudas uzturēšanu tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{\text{jaud tran}} = \frac{P_{\text{jaud tran}}}{N_{\text{SSO}}} + T_{\text{jaud lin}} + T_{\text{jaud kop}}, \text{ kur}$$

$T_{\text{jaud tran}}$ – diferencētais tarifs par pārvades jaudas uzturēšanu un attīstīšanu 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR/kW];

N_{SSO} – 110/6–20 kV transformatoru uzstādītā jauda pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110/6–20 kV transformatora 6–20 kV pusē.

6. Pārvades tarifu noteikšanas procedūra

6.1. Tarifu projekta izstrādāšana un iesniegšana

60. Pārvades sistēmas operators regulatīvā perioda pēdējā gadā piecus mēnešus pirms regulatīvā perioda beigām rakstveidā un elektroniskā formā iesniedz regulatoram tarifu projektu nākamajam regulatīvajam periodam. Tarifu projektu izstrādā saskaņā ar šo metodiku, ņemot vērā aprēķinātos atļautos ieņēmumus attiecībā uz pārvades sistēmas pakalpojumiem. Kopā ar tarifu projektu pārvades sistēmas operators iesniedz tarifu aprēķina projektā minēto tarifu aprēķinā iekļaujamo izmaksu pamatojumu un minēto izmaksu pamatojošos dokumentus saskaņā ar regulatora noteikumiem par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu. Tarifu projekts ietver:
- 60.1. pārvades tarifu atļauto ieņēmumu aprēķinu lietotāju grupām atkarībā no to elektroietaišu pieslēguma vietas pārvades sistēmai un to pamatojošām izmaksām;
 - 60.2. elektroenerģijas pārvades pakalpojuma un jaudas uzturēšanas pakalpojuma diferencētos tarifus pārvades sistēmas lietotāju grupām.
61. Pārvades sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu var iesniegt regulatoram lūgumu atļaut pašam noteikt diferencētos tarifus.

6.2. Tarifu projekta izvērtēšana

62. Tarifu projektu regulators izvērtē likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” noteiktajos termiņos.
63. Regulators apstiprina, uzdod veikt tarifu pārrēķinu vai noraida diferencētos tarifus, izvērtējot to pamatojošās izmaksas.
64. Tarifu projekta izvērtēšanas laikā pārvades sistēmas operators var iesniegt tarifu projekta labojumus un papildinājumus.
65. Noteiktie diferencētie tarifi ir spēkā, līdz stājas spēkā jauni noteikti diferencētie tarifi.
66. Ja regulators ir devis atļauju atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 16.panta pirmajai daļai, pārvades sistēmas operators pats nosaka diferencētos tarifus saskaņā ar šo metodiku, ievērojot šādu kārtību:
- 66.1. pārvades sistēmas operators publicē diferencētos tarifus oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, un tie stājas spēkā pārvades sistēmas operatora noteiktajā dienā, bet ne ātrāk kā trīsdesmitajā dienā pēc to publicēšanas;

- 66.2. vienlaicīgi pārvades sistēmas operators iesniedz regulatoram pamatojumu jauniem diferencētajiem tarifiem un informāciju par iepriekšējā perioda faktiskajiem ieņēmumiem un faktiskajām izmaksām, un jauno diferencēto tarifu prognozētajiem datiem, kā arī salīdzinājuma tabulas, kurās norādītas lietotāju struktūras izmaiņas, un citus dokumentus, kuri pamato jauno diferencēto tarifu nepieciešamību;
- 66.3. regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas izvērtē:
- 66.3.1. iesniegto diferencēto tarifu atbilstību metodikai;
- 66.3.2. iesniegto diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu;
- 66.4. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas nav pieņēmis lēmumu par iesniegto diferencēto tarifu neatbilstību metodikas prasībām vai nav noraidījis diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu, tad diferencētie tarifi stājas spēkā pārvades sistēmas operatora noteiktajā laikā;
- 66.5. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas pieņem lēmumu par iesniegto diferencēto tarifu neatbilstību metodikas prasībām vai noraida diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu, tad diferencētie tarifi nestājas spēkā pārvades sistēmas operatora noteiktajā laikā. Pieņemto lēmumu regulators septiņu dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta pārvades sistēmas operatoram un oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" publicē paziņojumu par pieņemto lēmumu, kurā atsauc diferencēto tarifu spēkā stāšanos.

7. Noslēguma jautājumi

67. Pārvades sistēmas operators var lūgt regulatoram atļauju izmantot pārslodzes ieņēmumus 2022.gada elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu elektroenerģijas zudumu un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksu segšanai.
68. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2020.gada 18.jūnija lēmumu Nr.1/6 "Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (Latvijas Vēstnesis, 2020, 121.nr.).
69. Metodika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".